

Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації
Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України
Університет Генуї (Італія)
Шуменський університет «Єпископ Костянтин Преславський» (Болгарія)
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
ГО «Прогресильні»
Сілезька академія (Польща)
Школа англійських і американських студій,
Eötvös Loránd Університет (Угорщина)
Бельцький державний університет імені Алеку Руссо (Молдова)
Інститут Союзу вчених Литви (Литва)
Cäcilienshule (Німеччина)

Збірник матеріалів
II Міжнародної науково-практичної конференції
«СУЧАСНА ВИЩА ОСВІТА: ДОСЯГНЕННЯ, ВИКЛИКИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ»
04–05 жовтня 2024 року

October 04-05, 2024
THE 2nd INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE “MODERN HIGHER EDUCATION: ACHIEVEMENTS,
CHALLENGES AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT IN
CONDITIONS OF UNCERTAINTY”
October 04-05, 2024

Запоріжжя – Мелітополь, 2024

УДК 378.013.32:316.485.26(062.552)

ISBN 978-966-488-303-7

*Рекомендовано до друку Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 4 від 29.10. 2024 р.)*

Редакційна колегія:

Фалько Н. М. – кандидат психологічних наук, доцент;

Коноваленко Т. В. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Глебова Н.І. – доктор соціологічних наук, професор;

Полякова Л.І. – кандидат історичних наук, доцент;

Сіроштан Т. В. – кандидат філологічних наук, доцент;

Муртазієв Е.Г. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Подорожний С.М. – кандидат біологічних наук, доцент;

Гузь Н.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Проценко А.А. – кандидат педагогічних наук, доцент

Спірінцев Д.В. – кандидат технічних наук, доцент

Остополець І.Ю. – кандидат психологічних наук, доцент

Сучасна вища освіта: досягнення, виклики та перспективи розвитку в умовах невизначеності: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя – Мелітополь, 04–05 жовтня 2024 р.). Запоріжжя: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2024. 330 с.

У збірнику оприлюднено матеріали учасників II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна вища освіта: досягнення, виклики та перспективи розвитку в умовах невизначеності», яка відбулася у змішаному форматі 04–05 жовтня 2024 р. у м. Запоріжжя на базі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Збірник призначено для наукових працівників, студентів, аспірантів, викладачів закладів освіти різних рівнів.

У матеріалах конференції збережено орфографію та пунктуацію авторів. За достовірність та оригінальність матеріалу відповідальність покладається на авторів.

УДК 378.013.32:316.485.26(062.552)

© Авторський колектив, 2024

ЗМІСТ

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ.....	10
<i>Bogdan S.</i> Teaching the language in diplomacy in a highly interconnected world	10
<i>Boiarsky N., Gontis V.</i> Challenges and prospects of international academic mobility during the war	12
<i>Бабко Н., Vitkovskiy Y.</i> Основні тенденції розвитку вищої освіти в Республіці Польща	16
<i>Білецька М., Підварко Т.</i> Особливості формування виконавської майстерності вчителя музичного мистецтва	18
<i>Гончарова О., Маслова А.</i> Вплив міжнародних освітніх проєктів на розвиток потенціалу закладів вищої освіти	22
<i>Гура Т., Зільберг М.</i> Професійна спрямованість як необхідна якість особистості майбутнього психолога.....	24
<i>Zinenko N.</i> Developing global skills in ESL teaching.....	28
<i>Ігнатюк О., Поліщук Д.</i> Формування професійно-педагогічної компетентності аспірантів технічного університету в контексті перспективних тенденцій розвитку вищої освіти в Україні та за кордоном.....	31
<i>Качур А.</i> Структура професійної ідентичності ІТ-фахівця.....	36
<i>Klochko A., Prokopenko A.</i> Transformation of higher military education in Ukraine in the context of euro-atlantic integration.....	38
<i>Кузьменко В., Кирилішина М.</i> Вплив травматичного досвіду на психічне здоров'я та сон	43
<i>Литвиненко П., Солодовник Т.</i> Організаційна компетентність як складова професіоналізму майбутнього психолога	46
<i>Міхліна Т.В.</i> Діагностика тривожності українців у період воєнного стану.....	48

Моложон К. Особливості організації професійної підготовки педагогічних працівників в контексті інтеграції вітчизняної освіти в європейський освітній простір	50
Оржель О., Шофолова Н. Активатори розвитку вищої освіти України	56
Остенда А., Фалько Н., Несторенко Т., Остополець І. Співпраця університетів України і Польщі: Case study	63
Подakov Є. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти	67
Пільщіков І. Тенденції вищої освіти в Україні у воєнний період	71
Поліщук Д. Час як чинник формування організаційної культури майбутніх викладачів вищої школи у закладах вищої освіти	73
Саюк М. Дуальність магістерської підготовки освітніх лідерів в Нідерландах	76
Скребовська С., Голосов А. Інтелектуальна власність здобувачів вищої освіти та право на її захист у процесі навчання	79
Федюніна О. Значення української мови у процесі формування ціннісних орієнтирів здобувачів вищої освіти України	82
ТРЕТЯ МІСІЯ УНІВЕРСИТЕТІВ – ШЛЯХ ДО КОНСТРУКТИВНОЇ СПІВПРАЦІ ЗАРАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	87
Арабаджі О., Арсененко І., Донець І. Соціальна та громадянська відповідальність університету: Досвід МДПУ імені Богдана Хмельницького	87
Букреєва І., Гончаренко І., Хруставчук Є. Толерантність як запорука розвитку багатокультурної громади	93
Євтифієв А. Професійна підготовка майбутніх магістрів фізичної культури і спорту до організації оздоровчих та спортивних заходів як умова забезпечення реалізації цілей сталого розвитку в Україні	98
Пачев С., Пачева В., Колева К. Реалізація третьої місії університету (з досвіду роботи центру болгаристики МДПУ імені Богдана Хмельницького у 2008-2021 роках)	100
Резнік С. Формування викладацького лідерства у майбутніх фахівців освітніх, педагогічних наук як шлях до соціально орієнтованого навчання	103

<i>Щебликіна І., Щебликіна З.</i> Формування дієвого інструментарію управління персоналом як першочергове завдання менеджменту	105
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ І ЇЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ.....	109
<i>Осипенко С.О., Захарова Н.Ю.</i> Роль фандрайзингу і грантрайтингу у фінансуванні ініціатив закладів вищої освіти України.....	109
<i>Топалов Є.</i> Роль цифрових технологій у вищій освіті.....	113
<i>Хоменко Н.</i> Цифрова трансформація освіти: Реалії та перспективи	116
<i>Шевчук А.</i> Морально-етичні виклики цифровізації вищої освіти: як освітні технології впливають на цінності суспільства.....	118
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОСВІТЯН В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА ІНШИХ РЕФОРМ.....	124
<i>Barantsova I.</i> The cultural approach to teaching.....	124
<i>Батарейна І.</i> Професійна підготовка майбутніх освітян в контексті реалізації реформ освіти.....	127
<i>Варіна Г.</i> Імплементация здоров'язберігаючих технологій в процес підготовки освітян до професійної діяльності в умовах інклюзивної практики.....	131
<i>Воровка М.</i> Елементи гендерної дискримінації науково-педагогічного складу як вимір прихованого начального плану вищої освіти.....	136
<i>Гапотій В., Ігольников О.</i> Окремі аспекти впровадження концепції Нової української школи в навчальний процес вищої школи.....	139
<i>Герасимчук О., Лисянська Т.</i> Особливості поглядів на психологічні теорії агресії	143
<i>Губко В.</i> Розвиток креативного мислення в умовах НУШ: проблеми та перспективи.....	152
<i>Єгорова Ю., Момотюк І.</i> Прозописьмо Ірен Роздобудько у фокусі постмодернізму (на матеріалі романів “Якби”, “Ліцей слухняних дружин”).....	154

Інкіна С., Булах І. Моральна мотивація психологів-волонтерів під час надання психологічної допомоги населенню	160
Киричок О. Розвиток критичного мислення на уроках англійської мови як складова освітнього процесу в новій українській школі.....	162
Маслова М. Ціннісні орієнтири нової української школи.....	165
Митяй З. Підготовка сучасного вчителя в контексті ідей нової української школи.....	167
Саковська В. Психологічні особливості ціннісного ставлення до себе дорослої особистості в кризовій ситуації.....	170
Sydorenko A. Project-based learning and its relevance in the natural science education sector of the new ukrainian school.....	173
ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ, СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЇЇ АДАПТИВНОСТІ	179
Байтеряков О., Байтерякова Н. Боністично-нумізматичне країнознавство як мультидисциплінарний освітній напрямок	179
Волошина В. Аксіопсихологічні технології як засіб підвищення якості вищої освіти в умовах воєнного стану в Україні.....	182
Гришко С., Непша О. Застосування інноваційного методу «case study» в професійній підготовці майбутніх учителів географії	186
Гулько Т., Романенко Б. Технологія навчання як засіб підвищення якості вищої освіти.....	189
Каплюк А. Актуальні проблеми дистанційних уроків вокалу в сучасних умовах та способи їх вирішення	192
Клочко С. Методи наративної психології у сучасних умовах невизначеності	196
Кожевникова А., Кожевников П. Підготовка майбутніх вчителів до використання цифрових технології у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами	199
Конюхов С., Семикіна І., Горбатюк Д. Проєктний підхід у професійній підготовці здобувачів вищої освіти.....	202
Косарева А., Таблер Т., Спірінцев Д. Методичні особливості навчання здобувачів освіти розв'язанню тригонометричних рівнянь та нерівностей	206

Крашеніннік І. Оновлення дисципліни «Основи комп'ютерного оцінювання навчальних досягнень» на засадах студентоцентрованого підходу	209
Круглик О. Формування аналітичної компетентності майбутніх економістів засобами інформаційно-комунікаційних технологій.....	212
Кузнецова Г. Забезпечення мотивації майбутніх інженерів до формуванні базової професійної компетентності у процесі математичної підготовки	215
Левада О., Прохорова Л., Зав'ялова Т. Використання нових інформаційних технологій у підготовці майбутніх учителів географії.....	218
Ляшенко Б., Штученко І. Трансформаційна гра як засіб впливу на ціннісні орієнтації студентів.....	221
Мединський С., П'ятничко М. Калланетика як засіб покращення здоров'я жінок 30-40 років.....	225
Молочко Я. Сприяння нарцисичного симптомокомплексу адаптації студентів вищих навчальних закладів	227
Мукишменко Т. Застосування сучасних технологій в системі освіти медичних сестер в Україні	229
Надольська Ю., Єпіфанцева Л. Використання штучного інтелекту при формуванні комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти	233
Ніколаєва Ю., Дюжикова Ю. Використання інноваційних технологій під час вивчення хімічних дисциплін	238
Переверзева О. Функціональні особливості музичного мистецтва як педагогічний засіб реалізації здоров'язберігаючих освітніх технологій.....	241
Проценко А., Проценко Г. Використання інноваційних педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури.....	246
Сіроштан Т. Освітні технології у викладанні історико-лінгвістичних дисциплін.....	251
Туріцина О. Тренінгові технології у формуванні крос-культурної компетентності студентів	254

Устюгова Г. Формування цифрової компетентності здобувачів вищої освіти як ключовий чинник підвищення якості вищої освіти в умовах воєнного стану.....	256
Четвертак Т. Позитивний досвід використання веб-квестів в хімічній освіті	259
Шевчук А. Морально-етичні виклики цифровізації вищої освіти: як освітні технології впливають на цінності суспільства.....	261
Шликов С., Геращенко А., Спірінцев Д. Особливості варіативного дискретного геометричного моделювання.....	266
Yelisieiev I. The value of formative assessment for teacher`s pedagogy and student`s knowledge and skill acquisition improvement.....	269
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ОСВІТЯН ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	273
Беседіна І. Питання подолання дискримінації у сфері трудових відносин	273
Макодрай П. Житлова політика як інструмент забезпечення прав людини в контексті третьої місії університетів та сталого розвитку	275
Пилипенко К., Рунчева Н. Особливості використання тьюторингу у закладах вищої освіти	280
Пюрко В., Христова Т., Пюрко О. Клас з інклюзивною формою навчання як менеджмент-формуюча компонента безпечного освітнього середовища.....	284
Резвих Є. Професійне самовизначення як складова професійної діяльності людини.....	288
Суханова Г., Непша О. Готовність майбутніх учителів фізичної культури до роботи в інклюзивному середовищі.....	290
ЗВ'ЯЗОК ВИЩОЇ ОСВІТИ ІЗ ДОШКІЛЬНОЮ, ПОЧАТКОВОЮ, ЗАГАЛЬНОЮ СЕРЕДНЬОЮ, ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЮ І ФАХОВОЮ ПЕРЕДВИЩОЮ ОСВІТАМИ	295
Артемчук В., Шеремет Н., Спірінцев Д. Розвиток критичного мислення та навичок проблемного вирішення задач	295
Бойко С. Співпраця закладів освіти як важлива складова інноваційного розвитку сучасної нової української школи.....	297

Дюжикова Т. Інтеграція предметів природничого циклу в шкільну програму	300
Дюжикова Ю., Галиця В. Реалізація деяких філософських категорій в інтегративних курсах при викладанні хімії в закладах загальної середньої освіти	304
Загубипалець О. Сугестивний вплив засобів масової інформації на агресивність дітей ВПО	307
Кугаєвська Т., Абрамян Н. Психологічні особливості розвитку професійного самовизначення майбутніх психологів	310
Максимов О., Кулик І. Розвиток технічного мислення школярів у навчанні біології, хімії та фізики	315
Письменний С. Психологічні особливості дітей як наслідок окремого проживання подружжя в умовах воєнних подій.....	319
Росенко Д. Сучасна вища освіта і дистанційне навчання: специфіка використання під час підготовки майбутніх хореографів.....	321
Rutkovskyi M. Child-centered approach as a methodological basis for the humanization of school pedagogical system	326

інвестицій в людський капітал нації / Ю.Л. Бошицький, А.В. Лузан // Часопис Київського університету права. 2016. № 4. С. 245-249.

2. Драпушко Р. Г. Освіта сфері інтелектуальної власності як напрямок формування правової культури молоді / Р. Г. Драпушко, П. В. Горінов, Н.В. Філик // Київський часопис права. 2022. № 2. С.36-41.

3. Надобко С. В. Інтелектуальна власність: навчально-методичний посібник для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форми навчання. Харків: ХДАДМ, 2019. 244 с.

4. Орлюк О. Освіта з інтелектуальної власності у системі вищої освіти України: проблеми та завдання. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2019. № 6. С.149-159.

5. Традиції та інновації розвитку приватного права в Україні: освітній вимір: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 7 червня 2018 р.). Полтава: ПУЕТ, 2018. 206 с.

О.І. Федюніна

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЦІНІСНИХ ОРІЄНТИРІВ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Спостерігаючи за економічними і соціально-політичними змінами, які відбуваються в Україні у XXI столітті, особливо актуальним стає питання розвитку громадянського суспільства. Виховання свідомих громадян, представників української інтелігенції, майбутніх спеціалістів у різних сферах, які прагнуть добробуту для своєї держави, готові сприяти її розвитку, здатні до самостійного мислення та прийняття рішень у виробничій та суспільно-політичній сферах, покладається на систему вищої освіти. Оволодіння спеціальними знаннями й навичками, які формують професійну компетентність, забезпечується вивченням профільних дисциплін, виконанням курсових і дипломних робіт, проведенням лабораторних досліджень, ознайомленням із технологічними процесами та практичною участю в них під час виробничих практик. Однак для організації професійної діяльності, як і соціальної активності загалом, ключову роль відіграє

загальнокультурна компетентність, що ґрунтується на загальнолюдських цінностях і національно-культурній спадщині народу. Вивчення дисциплін суспільно-гуманітарного циклу у вищих навчальних закладах сприяє формуванню цієї компетентності. Жодна діяльність і соціальна взаємодія в суспільстві не можуть відбуватися без мовної компетентності: рідної мови для спілкування в національному середовищі та іноземної для підтримки міжнаціональних контактів.

Отже, мова виступає засобом спілкування, пізнання, обміну інформацією та передачі досвіду, є найбільш ефективним інструментом для здобуття усіх суспільно важливих компетенцій та формування ціннісних орієнтирів студентів. Водночас мова, як знакова система окремого суспільства, є невід'ємною частиною національної ідентичності, показником її унікальності, засобом державотворення, а також збереження і розвитку культури. У процесі освіти і виховання мова є ключовою умовою розвитку інтелектуального, культурного та творчого потенціалу особистості, а також критерієм її соціалізації. Світогляд, загальна культура та моральність особистості перетворюються в конкретні моделі поведінки і мовлення під час її життєдіяльності.

К. Кучина визначає ціннісні орієнтації як «структурні компоненти особистості, що є основою для визначення мети діяльності і можуть бути представлені як системи духовно-моральної саморегуляції особистості» [4]. Серед цінностей людського буття дослідник виокремлює:

- Людські цінності (соціальний захист, підтримка індивідуальності та творчого потенціалу);
- Духовні цінності (знання, накопичене людством у способах мислення);
- Практичні цінності (методи діяльності, освітньо-виховні системи)
- Особистісні цінності (індивідуальні риси, власна життєтворчість).

К. Кучина підкреслює, що «у періоди суспільних трансформацій розвиток моральності та формування ціннісних орієнтацій стають особливо актуальними завданнями, оскільки зростають тривоги щодо руйнування цінностей, втрати моральних орієнтирів молоді та поширення негативних явищ, таких як агресія, байдужість, жорстокість, наркоманія та деградація мови» [4].

Досліджуючи шляхи підвищення ефективності гуманістичного виховання молоді, О. Столяренко слушно зазначає: «Навчальний заклад відіграє ключову роль у розвитку суспільства, формуючи майбутнього

громадянина і визначаючи його життєво важливі пріоритети та цінності» [6, 44]. Серед багатьох виховних засобів автор виділяє на перше місце спілкування: «Найпотужнішим інструментом виховання є саме спілкування, взаємодія з іншими. Для людини це є надзвичайно важливою потребою, оскільки її сутність, як суспільної істоти, реалізується та розвивається виключно через соціальну діяльність, а основою будь-якої такої діяльності є спілкування» [6, 46].

Безперечно, мова як основний засіб спілкування є потужним інструментом всебічного впливу на особистість, оскільки вона виступає генетичним та культурним кодом нації. Мова не тільки забезпечує комунікативний процес у соціальній взаємодії, але й відображає особливості етнічного світосприйняття та оцінки явищ реальності.

Поняття «мова» і «нація» нерозривно пов'язані між собою. Мова відіграє ключову роль у консолідації нації та активно бере участь у процесах державотворення. Л. Масенко зазначає: «Кожен етнос, прагнучи побудувати повноцінну державу, має утвердити в суспільстві образ, вигідний для себе, що формується через ствердження власних етнічних цінностей — мови, традицій, історії, міфів, культу героїв» [5, 41-42]. Проте, попри конституційні вимоги щодо широкого використання української мови в усіх сферах життя, незбалансована двомовність та низька національна свідомість становлять загрозу для статусу державної мови. Це може призвести до того, що українська мова втратить свою функцію головного ідентифікатора нації, який підкреслює її унікальність та відмінність, а також її привабливість для міжнародної спільноти [3, 81].

Протистояти загальноприйнятим мовним стандартам справді не легко, оскільки людина, яка використовує українську мову попри тиск оточення, демонструє неабияку силу волі та переконаність у правильності своїх дій. Це свідчить про її чітку національно-громадянську позицію, мовний патріотизм і високу мовну свідомість.

Позитивне ставлення до мови є ознакою високої мовної свідомості. Людина з високим рівнем мовної свідомості — це зріла мовна особистість, яка має позитивне ставлення до мови, активну мовну позицію й почуття відповідальності за її долю [6, 44]. Висока мовна свідомість також свідчить про загальний розвиток особистості, зокрема про її інтелігентність, освіченість та моральну стійкість. Психологічні бар'єри у виборі мови відступають на задній план, коли домінує прагнення зберігати вірність рідній мові. Постійне користування українською

мовою стає життєвим кредо особистості, а її мовна стійкість — прикладом для інших. Людина з високою мовною свідомістю намагається створити сприятливе мовне середовище та впливає на мовну поведінку свого оточення, захищаючи і розвиваючи самотність і чистоту мови.

Одну з головних вимог освітньо-виховної діяльності викладачів ВНЗ ми вбачаємо в тому, щоб виховувати у здобувачів вищої освіти поважне ставлення до української мови, утверджувати її етнічну самотність і вартісні ознаки, формувати відчуття належності до української спільноти, відповідальності за свою мовну поведінку. Чітке усвідомлення своєї причетності до розвитку мови дає здобувачам вищої освіти поштовх до саморозвитку, виявлення бажання вдосконалювати мовні знання і навички, дбати про культуру мовлення й культуру поведінки, соціальної взаємодії загалом.

У світлі утвердження самотності української мови значне місце посідає проблема культури мовлення, що серед молодих людей іноді набуває загрозливих форм. Погоджуємося з думкою, що «культура мовлення всього нашого суспільства і культура мовлення студентів зокрема - це чи не найяскравіший показник стану їх моральності, духовності, культури взагалі» [2, 167].

Ознаками низької культури мовлення здобувачів вищої освіти є суржик, слова-паразити, сленг, надмірне захоплення запозиченнями, недостатній словниковий запас і навіть вульгарщина. Ці симптоми не можуть не викликати занепокоєння. Подоланню негативних чинників мовлення сприяють заняття з української мови, консультаційна та індивідуальна робота. Ефективним засобом формування мовного чуття є виконання різноманітних завдань на виправлення мовних недоліків: русизмів, тавтології, порожніх слів, неточностей у використанні синонімів, паронімів, запозичених назв, неправильного перекладу, порушення логічної послідовності викладу. Спонукає до контролю мовної поведінки виявлення огріхів мовлення в однокласників, укладання міні-словничків своїх типових мовних помилок.

Взірцем високої культури мовлення, його нормативності, чистоти, граматичної досконалості й лексичного багатства для студента, безперечно, є викладач. Тому на останнього покладається не лише професійна, але й велика моральна відповідальність у користуванні мовою. Мова як явище багатогранне вимагає від викладача постійного вдосконалення, шліфування усних і писемних норм, пошуку більш досконалих і доступних для сприйняття форм висловлювань. Викладач, який контролює власне мовлення, зважає й на

мовлення студентів, виправляє допущені ними мовні помилки. «Дбаючи про культуру мовлення, викладач впливатиме на загальну культуру студентів, через повагу до мови виховуватиме повагу до себе, пробуджуватиме людську гідність, національну самоповагу, любов до майбутнього фаху, науки, відповідальність за вчинки», - переконані О. Абрамчук і Т. Іванець [1].

Таким чином, виховання у здобувачів вищої освіти дбайливого ставлення до мови є одним із важливих компонентів виховання їх національної свідомості, відчуття етнічної належності, державної цілісності, поваги до культурних надбань і традицій українського народу. Не беручи до уваги негативні мовні тенденції, що проявляються в нашому суспільстві, актуальним є формування в молодого покоління відчуття відповідальності за власну мовну поведінку. Важливо переконувати нинішніх здобувачів вищої освіти, які незабаром увійдуть до лав фахівців різних суспільно-виробничих сфер, української інтелігенції, у необхідності дбати про культуру мовлення, вдосконалювати й збагачувати його, прищеплювати у молоді усвідомлення того, що культура мови - показник загальної культури, освіченості людини, її візитівка.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамчук О.В., Іванець Т.Ю. Роль занять з мови у підготовці майбутніх інженерів. Гуманізм та освіта : VIII Міжнародна науково-практична конференція. <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2006/06aovpmi.php>.
2. Гриценко Т. Розвиток мовної особистості у технічних ВНЗ. Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах : Збірник наукових праць Національного авіаційного університету. 2009. Вип. 17. С. 162-172.
3. Єршова Л. М. Мовний патріотизм у змісті українського виховного ідеалу. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2013. № 69. С. 79-83.
4. Кучина К. О. Становлення ціннісних орієнтацій як актуальне завдання морального виховання. http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gumal/pages/vypl61/kuchina_k.o..pdf.
5. Масенко Л.Т. Мова і свідомість. Український смисл: науково-популярний лінгвокультурологічний щоквартальник. 2008. № 1-2. С. 38-54.
6. Столярєнко О.В. Пошук шляхів підвищення ефективності гуманістичного виховання молоді. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : педагогіка і психологія. 2014. Вип. 42. Ч. 2. С. 43-47.

Сучасна вища освіта: досягнення, виклики та перспективи розвитку в умовах невизначеності: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя – Мелітополь, 04–05 жовтня 2024 р.)

Редакційна колегія:

Редакційна колегія:

Фалько Н. М. – кандидат психологічних наук, доцент;

Коноваленко Т. В. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Глебова Н.І. – доктор соціологічних наук, професор;

Полякова Л.І. – кандидат історичних наук, доцент;

Сіроштан Т. В. – кандидат філологічних наук, доцент;

Муртазієв Е.Г. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Подорожний С.М. – кандидат біологічних наук, доцент;

Гузь Н.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Проценко А.А. – кандидат педагогічних наук, доцент

Спірінцев Д.В. – кандидат технічних наук, доцент

Остополець І.Ю. – кандидат психологічних наук, доцент

Технічний редактор: канд. тех. наук, доцент Спірінцев Д.В.

Підписано до друку 07.10.2024. Формат 60х84/16. Папір офсетний білий. Гарнітура «Charter». Електронне видання. Ум. друк. арк. _____. Зам. № 117. Тираж 50 прим. Ціна договірна. Виходить українською та англійською мовами. Видавництво «АА ТанDEM» Адреса: 69006, м. Запоріжжя, вул. В. Лобановського, 27, кв. 69 Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців: Серія ДК №2899

вул. Наукового містечка, 59, м. Запоріжжя, Запорізька область,
Україна, 69000

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького